

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/211/2016
Identifikačné číslo spisu:	1514203249
Dátum vydania rozhodnutia:	26.10.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Siebenstichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1514203249.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne Ing. C. J., bývajúcej v Z., zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Henrich Dušek, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Staré Grunty č. 162, IČO: 36740951, proti žalovanému Váš správca spol. s r.o., so sídlom v Bratislave, Furdekova č. 4, IČO: 35846925, zastúpenému Advokátskou kanceláriou Machová, s.r.o., so sídlom v Skalici, Sasinkova č. 886/16, IČO: 36864544, o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru a o náhradu mzdy, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 47 Cpr 2/2014, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 9. júna 2016 sp. zn. 9 CoPr 3/2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 9. júna 2016 sp. zn. 9 CoPr 3/2015 a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava V (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 9. februára 2015 č.k. 47 Cpr 2/2014-160 žalobu o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru výpoveďou podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce zamietol. Žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovanému trovy právneho zastúpenia vo výške 1 394,72 € označenej advokátskej kancelárii do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia. Rozhodol tak po zistení, že žalobkyňa bola zamestnaná u žalovaného na základe pracovnej zmluvy zo dňa 1. marca 2013 a bola prijatá na vykonávanie práce - ekonomika spoločnosti. Dňa 11. decembra 2013 bola žalobkyni doručená výpoveď podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce z dôvodu organizačných zmien ekonomického oddelenia spoločnosti ku dňu 1. januára 2014, pretože dňom 1. januára 2014 sa ruší jej pracovné miesto ekonomky spoločnosti-fakturantky, čím sa stala nadbytočnou a žalovaný nemá možnosť ďalej ju zamestnávať ani na kratší pracovný čas a nemá pre ňu inú vhodnú prácu. Žalobkyňa listom zo 17. januára 2014 doručeným žalovanému 20. januára 2014 oznámila, že výpoveď považuje za neplatnú a trvá na ďalšom zamestnávaní. Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že postup zamestnávateľa (žalovaného) pri daní výpovede podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce je v súlade so zákonom. Súd mal za preukázané, že rozhodnutím žalovaného z 25. októbra 2013 bolo zrušené z ekonomických dôvodov pracovné miesto „ekonomka-fakturantka“ k 31. decembru 2013. Súd sa zaoberal otázkou, či žalovaný mal povinnosť ponúknuť žalobkyni voľné pracovné miesto, keď žalobkyňa namietla, že prijal od januára 2014 ďalšieho zamestnanca, a to H. L.,

pričom zistil, že žalovaný listom z 24. septembra 2013 oznamoval H. L., že súhlasí s jej nástupom do pracovného pomeru od 1. januára 2014 na pracovnú pozíciu ekonómky domov. Z organizačnej štruktúry žalovaného zistil, že takáto funkcia bola zriadená a bola obsadená H. L. od 1. januára 2014. So zreteľom na uvedené súd dospel k záveru, že v čase dania výpovede žalovaný nemal možnosť ponúknuť žalobkyni voľné pracovné miesto; pokiaľ prijal zamestnanca na funkciu ekonómka domov, išlo o iný druh funkcie, pričom žalovaný akceptoval tú skutočnosť, že túto funkciu obsadí od 1. januára 2014. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

2. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 9. júna 2016 sp. zn. 9 CoPr 3/2015 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny (§ 219 ods. 1 a 2 O.s.p.). Odvolací súd sa plne stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, považujúc jeho argumentáciu za vecne správnu, objektívnu a presvedčivú. Odvolací súd poukázal na to, že predpokladom použitia výpovedného dôvodu podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce je existencia organizačnej zmeny, nadbytočnosť zamestnanca a príčinná (objektívne jestvujúca) súvislosť medzi organizačnou zmenou a nadbytočnosťou zamestnanca a hmotno-právnu podmienkou platnosti skončenia pracovného pomeru z uvedeného výpovedného dôvodu je splnenie povinností vyplývajúcich pre zamestnávateľa z § 63 ods. 2 Zákonníka práce. Zákon umožňuje zamestnávateľovi, aby reguloval počet svojich zamestnancov a ich kvalifikačné zloženie tak, aby zamestnával len taký počet zamestnancov a v takom kvalifikačnom zložení, ktoré zodpovedá jeho potrebám. V prípade posudzovania dôvodnosti použitia tohto výpovedného dôvodu treba vychádzať z obsahu pracovnej zmluvy a posúdiť, či došlo u zamestnávateľa k takej organizačnej zmene, ktorá by robila zamestnanca pre neho nadbytočným z hľadiska funkcie, na ktorú znie pracovná zmluva. O výbere zamestnanca, ktorý je nadbytočný, rozhoduje výlučne zamestnávateľ; súd nie je oprávnený v tomto smere rozhodnutie zamestnávateľa preskúmať. Namietanú okolnosť súd prvej inštancie preskúmal a prijaté závery v súlade s požiadavkami upravenými v § 157 ods. 2 O.s.p. aj zdôvodnil a s jeho správnymi závermi sa stotožnil aj odvolací súd. Odvolací súd o trovách odvolacieho konania nerozhodoval (§ 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p.).

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, dôvodnosť ktorého vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Podľa presvedčenia dovolateľky bolo v konaní dostatočným spôsobom zistené, že žalovaný v čase dania výpovede mal pre ňu voľné pracovné miesto (ekonómka domov), ktoré jej mal ponúknuť. Nesprávny je preto záver odvolacieho súdu, ktorý toto pracovné miesto považoval na základe akceptačného listu za obsadené. Odvolací súd sa vôbec nevysporiadal so skutočnosťou, či prijatá organizačná zmena zo strany zamestnávateľa nebola účelová, či jej zámerom nebolo len skončenie pracovného pomeru so žalobkyňou, nakoľko v januári 2014 prijal dve nové zamestnankyne a vo februári 2014 ďalšiu, pričom podľa výpovede žalobkyňa bola pre neho nadbytočná. Poukázala na to, že ak zamestnávateľ zruší pracovné miesto, nemôže v priebehu dvoch mesiacov utvoriť pracovné miesto s obdobnou pracovnou náplňou, aká bola pre zrušované pracovné miesto, inak je to obchádzanie účelu organizačnej zmeny a zamestnanec sa nepovažuje za nadbytočného; obe skutočnosti spôsobujú neplatnosť výpovede danej zamestnancovi. Poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 30. marca 2011 sp. zn. 3 MCdo 14/2010, kde sa súd vyjadril k voľnému pracovnému miestu: „Pracovné miesto, ktoré ku dňu dania výpovede zamestnancovi podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce nebolo obsadené na základe pracovnej zmluvy, zostáva voľným pracovným miestom, na ktorom má zamestnávateľ možnosť zamestnanca naďalej zamestnávať i keď zamestnávateľ už pred uvedeným dňom vo vzťahu k tomuto pracovnému miestu písomne (v „akceptačnom liste“) potvrdil niektorému uchádzačovi o zamestnanie zámer obsadiť ním v budúcnosti predmetné pracovné miesto.“ Uviedla tiež rozhodnutia, ktoré posudzovali otázku kvalifikácie a ponukovej povinnosti (sp. zn. 1 MCdo 5/2009, sp. zn. 5 Cdo 72/2010, R 18/1978), z ktorých vyplýva, že pokiaľ mal zamestnávateľ k dispozícii voľné pracovné miesta v čase dania výpovede, bez ohľadu na to, že pre tieto pracovné miesta bola určená ako kvalifikačná požiadavka základné vzdelanie alebo len stredné odborné vzdelanie alebo úplné stredné odborné vzdelanie, bolo povinnosťou zamestnávateľa takúto prácu zamestnancovi ponúknuť, aj keď zamestnanec dosiahol vyšší stupeň kvalifikácie. Až v prípade, žeby zamestnanec nebol ochotný prejsť na takúto pre neho vhodnú prácu, mohol by mu zamestnávateľ dať výpoveď. Z týchto dôvodov žiadala napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť

odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, a zároveň žiadala nahradiť trovy dovolacieho konania.

4. Žalovaný sa k podanému dovolaniu písomne vyjadril, avšak po uplynutí desaťdňovej lehoty, preto v zmysle § 436 ods. 3 CSP sa na jeho neskôr podané vyjadrenie neprihliada.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala za účinnosti CSP v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) procesná strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 419 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu; dospel k záveru, že rozhodnutie treba zrušiť.

6. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

7. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

8. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a tiež označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod. V dôsledku viazanosti dovolacieho súdu dovolacím dôvodom neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

9. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu; zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, ako aj procesnoprávna (v ďalšom texte tohto uznesenia dovolacieho súdu len „právna otázka“).

10. Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám konkrétne vysvetlí a náležite doloží, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

11. Žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť jej dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

12. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

d/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená.

13. Žalobkyňa v danom prípade v dovolaní vytýkala viaceré nesprávnosti procesnej a hmotnoprávnej povahy, ktorých sa podľa jej názoru dopustili sudy a zároveň tvrdila a preukazovala na odchylenie sa odvolacieho súdu od konštantnej judikatúry a zároveň primeraným spôsobom konkretizovala v akej otázke a vo vzťahu konkrétne ku ktorému rozhodnutiu najvyššieho súdu sa odvolací súd - podľa názoru žalobkyne - odklonil od ustálenej línie rozhodovania najvyššieho súdu. Táto časť dovolania obsahuje aj vysvetlenie, v čom spočíva nesprávnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom a ako mala byť právna otázka správne posúdená.

14. Predpokladom použitia výpovedného dôvodu podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce a zároveň podmienkou platnosti výpovede z tohto dôvodu je existencia organizačnej zmeny, nadbytočnosť zamestnanca a príčinná súvislosť medzi organizačnou zmenou a nadbytočnosťou zamestnanca. Ďalšou hmotnoprávnou podmienkou platnosti skončenia pracovného pomeru z uvedeného dôvodu je splnenie tzv. ponukovej povinnosti vyplývajúcej pre zamestnávateľa z § 63 ods. 2 Zákonníka práce, ktorý stanovuje tzv. ponukovú povinnosť zamestnávateľa. Inou vhodnou prácou sa rozumie práca zodpovedajúca zdravotnému stavu, schopnostiam a pokiaľ možno aj kvalifikácii zamestnanca. Ide teda o prácu, ktorú je zamestnanec vzhľadom na svoj zdravotný stav, schopnosti a kvalifikáciu spôsobilý vykonávať. Okrem toho výkon tejto povinnosti zamestnávateľa musí byť v súlade so zásadou vyplývajúcou z čl. 2 Zákonníka práce, v zmysle ktorého výkon práv a povinností z pracovnoprávnych vzťahov musí byť v súlade s dobrými mravmi a nikto nesmie tieto práva a povinnosti zneužívať (viď rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 222/2009).

14.1. Podľa názoru žalobkyne sa odvolací súd pri právnom posudzovaní veci odklonil od rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 MCdo 14/2010 (pozn. dovolacieho súdu: ktoré je publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod R 26/2011). Podľa tohto rozhodnutia „akceptačný list iba deklaruje zámer (úmysel) potenciálneho zamestnávateľa existujúci ku dňu vyhotovenia akceptačného listu založiť v budúcnosti pracovný pomer s potenciálnym zamestnancom; akceptačný list nie je ešte pracovnou zmluvou. Ak určité pracovné miesto ku dňu dania výpovede zamestnancovi podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce nebolo obsadené na základe pracovnej zmluvy, zostáva voľným pracovným miestom, na ktorom má zamestnávateľ možnosť zamestnanca zamestnávať (§ 63 ods. 2 písm. a/ Zákonníka práce), aj v prípade, že zamestnávateľ už pred uvedeným dňom vo vzťahu k tomuto pracovnému miestu písomne v akceptačnom liste potvrdil niektorému uchádzačovi o zamestnanie zámer obsadiť ním v budúcnosti predmetné pracovné miesto“. Z uvedeného je zjavné, že na základe akceptačného listu nie je možné obsadiť pracovné miesto, pretože pracovné miesto je obsadené až na základe pracovnej zmluvy, v opačnom prípade sa považuje pracovné miesto za voľné. Odvolací súd považoval pracovné miesto na základe akceptačného listu za obsadené, v dôsledku čoho vyvodil nesprávny záver, že žalovaný v čase dania výpovede žalobkyni nemal žiadne voľné miesto, teda neprichádzala do úvahy ponuková povinnosť v zmysle § 63 ods. 2 Zákonníka práce.

14.2. V zmysle vyššie uvedeného je z hľadiska splnenia tejto hmotnoprávnej podmienky platnosti výpovede v posudzovanej veci rozhodujúce predovšetkým zistenie, či žalovaný podľa stavu v čase dania výpovede, mal alebo nemal voľné pracovné miesto zodpovedajúce kritériám stanoveným v § 55 Zákonníka práce, ktoré by bol povinný žalobkyni ponúknuť. Keďže žalovaný pred výpoveďou žalobkyni inú vhodnú prácu neponúkol, výpoveď by bola v súlade s § 63 ods. 1 písm. b/, ods. 2 Zákonníka práce len za predpokladu, že v rozhodnom čase skutočne takýmto voľným pracovným miestom nedisponoval. Zo spisu vyplýva, že žalobkyni nebola ponúknutá žiadna iná vhodná práca, napriek tomu, ako bolo už uvedené vyššie, voľné miesto mal, na ktoré od 1. januára 2014 prijal novú zamestnankyňu na pracovnú pozíciu „ekonomika domov“, prijatie ktorej potvrdil v akceptačnom liste z 24. septembra 2013, teda pred výpoveďou danou žalobkyni. So zreteľom na uvedené najvyšší súd v rámci dovolacieho prieskumu zistil, že odvolací súd pri posudzovaní splnenia hmotnoprávnej podmienky platnej výpovede podľa § 63 ods. 2 Zákonníka práce nepostupoval v súlade s vyššie uvedeným výkladom ponukovej povinnosti zamestnávateľa.

14.3. Dovolací súd z týchto dôvodov uzatvára, že v otázke posudzovania splnenia ponukovej povinnosti zamestnávateľa v zmysle § 63 ods. 2 Zákonníka práce sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), ktorá okolnosť zakladá prípustnosť

dovolania. Vzhľadom na to, že rozhodnutie odvolacieho súdu pri riešení tejto otázky nie je vecne správne, podané dovolanie je tiež dôvodné. Dovolací súd z týchto dôvodov konštatuje opodstatnenosť argumentácie žalobkyne, v zmysle ktorej dovolaním napadnuté rozhodnutie spočíva v tomto smere v nesprávnom právnom posúdení (§ 432 ods. 1 CSP).

15. Pokiaľ dovolateľka namietala, že k odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu došlo aj vo vzťahu k právnej otázke splnenia kvalifikačnej požiadavky na zamestnanca v súvislosti s ponukovou povinnosťou zamestnávateľa pred výpoveďou danou zamestnancovi, dovolací súd sa touto otázkou nezaoberal z dôvodu, že v napadnutom rozhodnutí táto právna otázka nebola vzhľadom na výsledok sporu riešená.

16. Z dôvodu, ktorý je uvedený v bode 14. dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobkyne v danej veci smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie nielen prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (z dôvodu, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu), ale zároveň aj dôvodné, lebo napadnutý rozsudok spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

17. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP).

17.1. Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP).

17.2. Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

18. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

19. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 454 ods. 3 CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.